

Borgholm.

Stockholms slott.

FRAMTIDENS BORGHOLM

Borgholms kommun och Statens fastighetsverk har kommit överens om ett nytt tioårigt hyresavtal för Borgholms slott. Det innebär att EU-projektet Framtidens Borgholms slott tar ett rejält kliv framåt. Den nya entréhallen, som är projektets hjärta, började byggas i mars till stor glädje för såväl besökare som de som arbetar med slottet. De kan nu äntligen få flytta till sin riktiga arbetsplats. Ett toppmodernt kök och en unik konsertmiljö för uppemot 15 000 besökare finns också med i visionen.

Det stora EU-projektet Framtidens Borgholms slott drivs av Statens fastighetsverk, Borgholms kommun och Regionförbundet i Kalmar län, och inleddes 2002. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för att möta besöksnäringens växande intresse för slottet.

Den nya entrébyggnaden som nu börjar byggas är hjärtat i framtidens Borgholms slott. Den låga byggnaden som välkomnar utan att störa den klassiska vyn kommer att innehålla såväl lokaler för alla som arbetar på slottet som butik, café och toaletter.

Förutom entrébyggnaden är ett stort antal förbättringar aktuella. Utomhus får borggården, som hyst många världsartister, förbättrad strömförsörjning och den nuvarande parkeringen flyttas till svackan där gamla stenbrottet låg. Då stör inte fordonen utsikten mot slottet och den gamla parkeringen kan förvandlas till Ölands största utomhusarena med kapacitet att ta emot över 10 000 besökare.

PRISAD BETONG

Skissernas Museum i Lund har vunnit Betongvaruindustrins arkitekturpris 2006.

Arkitekturpriset, som delades ut av Betongvaruindustrin för nionde gången, är instiftat för främjande av god arkitektur och ska tilldelas arkitekten till ett nyligen uppfört svenskt byggnadsverk där betongelementen bidragit till en hög arkitektonisk klass för byggnadsverket som helhet.

Mellan 2001 och 2005 var Skissernas Museum stängt för den största om- och tillbyggnaden i museets 70-åriga historia. Arkitekt för tillbyggnaden har varit Johan Celsing Arkitektkontor i Stockholm, som vann en arkitekttävling 1999 med förslaget «Vid park». Om- och tillbyggnaden har genomförts av Statens fastighetsverk på uppdrag av Lunds universitet.

Juryn motiverar sitt beslut med att: «Tillbyggnaden anpassar sig på ett skickligt sätt till det befintliga huset och platsens historiska miljö, med byggnader och tillägg från skilda epoker. Betongelementens enkelhet och precision håller hög kvalitet och den arkitektoniska lösningen är baserad på prefabrikation. Fasaden, liksom andra byggnadsdelar, är väl artikulerade».

Skissernas Museum.

Svenska slott och herrgårdar.

SVENSKA SLOTT OCH HERRGÅRDAR

För första gången finns nu ett stort standardverk om svenska slott och herrgårdar samlat i en volym.

Fredric Bedoire, som står för bedriften att sammanfatta detta väldiga byggnadsbestånd i en behändig guide- och uppslagsbok, är professor vid Kungl. Konsthögskolans arkitekturskola. Han skriver i förordet: «Slotten och herrgårdarna representerar en betydelsefull del av vår historia genom sin arkitektur och sina byggherrar, arkitekter och konsthantverkare, vilka ofta varit de mest betydelsefulla i sin tid.»

Boken beskriver nära 250 slott och herrgårdar – från stora kungliga slott till små herrgårdar i trä, från medeltiden till 1900-talet och från renässansens kammare på Rydboholm, Gripsholm och Kalmar slott till det nya Jubileumsrummet på Stockholms slott.

Slotten och herrgårdarna presenteras landskapsvis, med en inledande text om landskapets egenart och historia. Boken börjar med en fyllig översikt över slotts- och herrgårdsbyggandets historia i landet, hur form, teknik och funktion har samverkat i ett socialt och ekonomiskt sammanhang. Till varje slott eller herrgård hör en karta med vägbeskrivning, uppgifter om ägare och om det är öppet för allmänheten. Boken är utgiven på Bonniers förlag och finns att köpa i bokhandeln.

Murman arkitekters förslag till sametingsbyggnad i Kiruna.

ALLT LJUS PÅ SLOTTET

Många svenskar har varit engagerade i frågan om att få det kungliga slottet i Stockholm bättre upplyst. Nu är den nya fasadbelysningen på plats. Resultatet har blivit en bra balans mellan konstnärligt utförande, säker och effektiv drift och miljöhänsyn.

Projektet har genomförts av Statens fastighetsverk, Ståthållarämbetet, slottsarkitekt Johan Celsing och elkonsult Lars Alm & Co Elkonsultbyrå AB i samarbete med Stockholms stads trafikkontor.

Slottets gamla fasadbelysning härstammade från 1960-talet. Anläggningen har successivt gått ned i effekt och slottet har upplevts som allt mörkare. De nya strålkastarna ger näst intill dubbel ljusstyrka jämfört med de gamla, men till ungefär halva energimängden. Den minskade energiförbrukningen och den ökade livslängden innebär också minskad miljöpåverkan.

Systemet är flexibelt i så mening att ljusspridning, riktning, antal och placering kan justeras och provas fram för ett gott resultat. Färgen kan beskrivas som neutralt varmvit.

– Slottets nya fasadbelysning framhäver nyanserna i slottets stora byggnadsmassa och den lyfter fram dekorativa detaljer som tidigare inte synts, säger slottsarkitekt Johan Celsing. Exempel på det är den östra fasaden där flyglarnas gavlar mot Skeppsbron belyses.

Viktigt att poängtera är även att belysningen på slottets norra sida inte är klar. Den färdigställs efter sommaren.

ESSELTEHUSETS FASAD ÅTERSTÄLLS

Statens fastighetsverk har utrett möjligheterna att återskapa Esseltehusets klassiska fasad mot Vasagatan. Ett återställande av byggnadens karaktäristiska fasad med lätta, eleganta fönster och markiser skulle vara fördelaktigt på flera sätt. Det skulle inte bara vara en god ekonomisk investering utan även en arkitektonisk välgärning. De nuvarande fönstren, som är klumpiga anordningar med aluminiumklädda karmar och bågar, kom till vid den genomgripande ombyggnaden på 1970-talet. De har nu fallit för åldersstreck och är färdiga att bytas ut.

– Nya fönster minskar uppvärmningskostnaderna på vintern och kylbehovet på sommaren, säger SFV:s förvaltare Jan Nyberg. Samtidigt gör de att huset återfår sin karaktäristiska fasad. Dessutom skulle vi gärna se fasaden fylld med ljusreklam igen, precis som den var från invigningen 1934 fram till 1980. Det önskemålet delar vi med Stockholms stad, som också vill öka mängden ljusreklam i city för att göra stadsmiljön mer levande.

Esseltehuset, som invigdes 1934, var en hyllning till rationaliseringstanken. Huset samlade en mängd av dåtidens moderna grafiska verksamheter och närmare 2 000 personer arbetade här. Arkitekten Ivar Tengbom hade amerikanska och tyska tryckerikomplex som förebild när han skapade industribyggnaden, både då det gällde utformning, organisation och gestaltning. Stora kontorslandskap, 13 elektriska hissar, avance-

rad ventilation och trapprom som liksom dubbelgångade skruvar rymde dubbla trappor, en för kvinnlig och en för manlig personal, var några av innovationerna som skulle bidra till en rationell verksamhet. I dag förknippar många Esseltehuset främst med den överdådiga ljusreklamen som prydde fasaden mot Vasagatan fram till 1980.

Esseltehuset på 1930-talet.

UPPVAKNANDE

Förslaget Badjáneapmi av Hans Murman och Helena Andersson, Murman arkitekter, vann arkitekttävlingen om ny sametingsbyggnad i Kiruna.

Juryn säger i sin motivering att förslaget Badjáneapmi, 'uppvaknande' på nordsamiska, är en mycket vacker och uttrycksfull byggnad med stora arkitektoniska kvaliteter. Förhoppningen är att byggnaden ska kunna bli ett nytt landmärke och ett internationellt känt besöksmål i Kiruna.

Byggnadens skyddande, omfamnande men samtidigt öppna och välkomnande uttryck stämmer väl med programmets önskemål att byggnaden ska uttrycka en samisk identitet och ge en värdig inramning till det samiska parlamentet. Den mot staden riktade byggnaden har ett entréområde med en generöst formad yta, som inbjuder till folkliga aktiviteter och andra evenemang.

År 2004 gav regeringen Statens fastighetsverk uppdraget att bereda frågan att uppföra en byggnad för Sametinget i Sverige.

Under sommaren 2005 utlystes en arkitekttävling som vände sig till arkitektkontor i hela EU. Bidragen skulle bland annat uttrycka samisk identitet, vara goda exempel på modernt träbyggande, tillvarata och utveckla tomtens kvaliteter samt vara föredömliga då det gäller energianvändning.

Den nya byggnaden ska bestå av kontorslokaler för myndigheten Sametinget, men också innehålla en plenisal och en offentlig del med bland annat reception, butik och café.